

בגיליון השבוע

תורת חסד // מה מכפר לנו היום במקום הקרבנות?
דבר המערכת // קשר מעניין בין פרשת השבוע ל... 'פריפריה'
מעשי חסד // על מעשי החסד שליוו את מרן הגר"נ קרליץ בכל הליכותיו ועם כל אדם
בנין עולם // על פריסת הרכזים האזוריים

דבר המערכת

פריפריית החסד

בואו נדבר לרגע על השאלה המרכזית הראשונה בפרשתנו. כידוע, כפי שמונים רבותינו, הניסיון הראשון של אברהם אבינו מתוך העשרה - היה בציוויו של הבורא עליו - לך לך מארצך וממולדתך.

שואלים כולם, מה הניסיון הגדול כאן. הרי אברהם נצטווה ללכת, להנאתו ולטובתו - כפירש"י, ויחד עם הציווי הזה קיבל צרור של הבטחות וברכות עצומות, ומה כבר היה לו להישאר בארץ מולדתו, שם כזכור ניסה אביו לשורפו באור כשדים?

אחת התשובות הפשטניות שנאמרו על שאלה זו אומרת כי: אחרי ככלות הכל - לא קל לעזוב מקום. לא פשוט להתנתק ממשוהו ולהתחיל חיים חדשים - ויהיו אלו יפים וטובים לאין ערוך ממה שהיו הישנים. למרות ההבטחות הכבירות, ההתרחקות מן המוכר והידוע היא ניסיון לא פשוט.

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

בפרקים הקודמים הובא הפסוק המלמד את מצוות החסד, שבו נכתבה לשון מיוחדת שלא נאמרה על אף מצוה אחרת: 'הגיד לך אדם מה טוב, ומה ה' דורש ממך - כי אם עשות משפט ואהבת חסד, והצנע לכת עם אלוקיך' (מיכה ו ח). ומשמעות הדברים היא, שחלק בלתי נפרד ממצוות החסד, מחייב שהיא תיעשה מתוך אהבת חסד, ולא מספיק לעשות את המעשה בלא רגשת הלב.

הבנה זו מעוררת את השאלה, מהי מהותה של מצוות החסד, וכיצד הבנת המהות משפיעה על צורת עשיית החסד בפועל. ושאלה זו אינה שאלה של מה בכך, אלא היא שאלה כבדת משקל, משום שכשם שאהבת חסד היא חלק מהותי ממצוות החסד, ולא מספיק לעשות את המצוה כמו שאר המצוות, כך חשוב מאוד להבין מהי מהותה של מצווה נכבדה זו, כדי שלא נפסיד חלילה בידיים את המטרה העיקרית של מצוות החסד.

האם חסד שווה לקרבן בדרגתו?

באבות דרבי נתן (פ"ד) מובא מעשה ברבי יוחנן בן זכאי שהלך עם רבי יהושע וראו את בית המקדש חרב, נאנח רבי יהושע בצער ואמר 'אוי לנו על זה שהוא חרב, מקום שמכפרים בו עוונותיהם של ישראל', ענה לו רבי יוחנן בן זכאי ואמר לו 'בני, אל ירע לך, יש לנו כפרה אחת שהיא כמותה, ואיזה - זה גמילות חסדים, שנאמר 'כי חסד חפצתי ולא זבח' (הושע ו ו).

לא כאן המקום להאריך בשאלה, כיצד יתכן לומר על חורבן ביהמ"ק 'אל ירע לך', והרי אין לנו שבר גדול מזה. ובפרט שהרי כדי לאכות ולראות בבנינה של ירושלים, יש צורך להתאבל עליה.

אבל כדי להבין את מהות מצוות החסד כדאי להתעכב על הפסוק שהביא רבי יוחנן בן זכאי - 'כי חסד חפצתי ולא זבח', שהרי לשון הפסוק לכאורה מלמד שלא כדבריו, שהרי רבי יוחנן בן זכאי אמר שחסד הוא כפרה כמו הקרבנות, ואילו בפסוק משמע שחסד עדיף מקרבנות.

בפרק הבא ניישב בעז"ה קושיא זו, ומתוך כך נגיע לעומק יסוד מצוות החסד, וכיצד הבנה זו משפיעה על כל צורת עשיית החסד.

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל

Alon@hagmach.org.il או 6428158@gmail.com | או בפקס 02-6428158

בין הכותבים תיערך הגרלה חודשית על 500 ש"ח | מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן | עיצוב גרפי: ר.ק. | לפניית לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

בנין עולם

סדרת כתבות מפעימה המספרת את סיפור בניינו של "הגמ"ח המרכזי" ופותחת צהר לממלכת החסד הגדולה

בתום השנה הראשונה להקמת הגמ"ח, הביטו יוזמיו ומייסדיו בהשתאות על ההתפתחות של הגמ"ח בתקופה קצרה כל כך. על אף היגיעה והעמל העצום שהשקיעו כדי להביא לציבור פתרון יעיל ופורץ דרך, הם לא העלו בדעתם שהיענות הציבור תהיה נלהבת כל כך, וכבר בשלב מוקדם כל כך יצטרפו לגמ"ח מאות הורים, וחלקם אף הספיק כבר להנות מפירות הגמ"ח ולהשיא את ילדיו בכבוד.

6 פרק שישי בסדרה

ניתן בהחלט לומר, כי ההצלחה הזו נבעה מברכתם של גדולי הדור, שבבתיים נבנתה תשתית הגמ"ח. שלא כהרבה יוזמות אחרות שעלו על שולחנם של גדולי ישראל רק לאחר ביסוסם, ייסודו של הגמ"ח המרכזי בפועל נעשה כמעט בשליחותם, ובמטרה להרבות חסד בעולם בצורה אחראית ויציבה.

התרחבות משרדי הגמ"ח

בשלב זה עדיין התנהל הגמ"ח בתוך משרדו של הרב יוסף הלברשטט הי"ו ב'איגוד מוסדות התורה', אבל לאחר שנראה באופן ברור שרעיון הגמ"ח קרם עור וגידים הרבה מעבר לציפיות, חדרה ההבנה של הצורך להעמיד משרד שיוקדש לענייני הגמ"ח בלבד. וכך, הועמד פקיד שיטפל בכל ענייני הגמ"ח, ועם הזמן, כשאדם אחד כבר לא הספיק כדי להקיף את כל ענייני הגמ"ח, הצטרפו אליו פקידים ונושאי תפקידים אחרים, עד שהגמ"ח הגיע למתכונתו הנוכחית. כיום בס"ד מתנהל הגמ"ח במשרדים שברחוב אהליאב בהנהלת הרב משה מונטג הי"ו, בפעילות עניפה ומאומצת למען תועלת הציבור.

פריסת רכזים אזוריים

לאור התגובות הרבות שהגיעו מכל שדרות הציבור, ובעיקר מציבור ההורים שהחל לראות את האור בסוגיית נישואי הילדים, מונה הרב אברהם ארנפרוינד הי"ו, לרכז את

ועוד אמרו דרשנים על דרך החסידות, הן אמנם הליכתו של אברהם הניבה לו טובות והנאות, אך למרות כן, הוא עשה אותה ללא שום פניות אישיות, אלא אך ורק משום שנצטווה על כך מאת בוראו. וזה היה הניסיון הגדול.

התורה מלשון הוראה, ועלינו לראות בכל כתוב ופסוק את מה שמכוון כלפינו, בוודאי כאשר אנו עוסקים במעשי אבות שהם סימן לבנים. ובכן, נדמה, שבחינה מסוימת של ניסיון אברהם 'לך לך', אנו מוצאים בימינו במגורים במה שמכונה 'פריפריה'. לצאת מן האזורים המוכרים, המובנים מאליהם, ולהתגורר בערים המתפתחות.

אחד הדגלים שהגמ"ח המרכזי מניף בתקופה האחרונה - הוא הסיוע במעבר הזוגות הצעירים למגורים בפריפריה. כסניף לכלל פעילות הגמ"ח הענפה לסיוע למגורים, משימה שהופכת קשה יותר ויותר, ברור שהפתרון הוא מגורים באזורים מוזלים יותר.

לרוב הציבור אין ממש ברירה אחרת. בזמננו, כשהיוקר האמיר לפסגות שלא שיערו אבותינו, גם דירה בפריפריה היא כבר סוג של לוקסוס. ובכל זאת יש רבים שמתקשים לשבור את הקיבעון של דירה בירושלים או בבני ברק. ומדובר במעמסה שכמעט בלתי אנושי להמשיך לשאת אותה. הן בשכירות וכל שכן ברכישת דירה. הקיבעון הזה כבר גבה לדאבונו קרבנות רבים, כאשר יהודים טובים נכנסו למערבולות של חובות שלא הצליחו להשתלט עליהם. והדברים ידועים.

הפתרון המידי הוא להישמע לציווי הברור: לך לך. לפריפריה.

מעבר להקלה הכספית המשמעותית, מדובר במהלך שכולו חסד, אם רק נתבונן בדבר. בראש ובראשונה כמובן החסד עם ההורים, שיאלצו להשתעבד

במקרים רבים פונים אנשים ושומעים בצער רב שאיחרו את המועד ולא יוכלו לצרף את ילדיהם לתוכנית הגמ"ח.

המשך בעמוד הבא

פחות לחובות, אבל לאחר מכן, הפריפריה היא מרבץ יהלומים של אופציות אינסופיות לעשות חסד. עצם פיתוח המקום, עזרה וסיוע לסובבים, חיזוק הקהילה, קירוב, יישוב ארץ ישראל, לקדש שם שמים, ועוד.

וכל מי שכבר מתגורר בפריפריה, מגובש בקהילתו, יודע עד כמה תחושת השליחות והבנייה הזו - היא חסד קודם כל עם עצמו. כך שמאיזו זווית שלא תבחנו את העניין, תראו כאן חסד...

כולנו מכירים את הפסוק, עם השיר המרגש כל כך, כה אמר ה', לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. לא פחות ולא יותר: הקב"ה זוכר לעמו חסד נעורים שהלכו אחריו במדבר בארץ לא זרועה! מבהיל על הרעיון, הוא יתברך מחשיב זאת לחסד של בניו עמו כביכול, שהסכימו לצאת (אחד מחמישה, ולמ"ד אחר אחד מחמישים) מארץ בה נגשו וטבחו בהם ושעבדו אותם בכל מיני שעבודים. ולאן יצאו? לחיקו של הבורא, לעמוד האש להאיר ולעמוד הענן לגונן, למזון מן השמים ומשכן השם. ולהיכן הלכו? אל ארצם המובטחת, ארץ זבת חלב ודבש. ובכל זאת, היה כאן חסד מצד בני ישראל.

ואת ההתנתקות הזאת מן הבית עשה אברהם, אבי החסד, ללא שום הרהור ופקפוק. הוא קם והלך אחר ציווי בוראו בנאמנות תמימה ללא צל של פניה. ואת זאת זכותנו לעשות גם בימינו, ליישב את הפריפריה, להגדיל תורה ולהאדירה... ■

הנציגים ולהפיץ את הבשורה בכל מקום ומקום, על מנת לסייע לאנשים רבים ככל האפשר להשיא את ילדיהם מתוך שמחה ורוגע.

לצורך כך נפרסו נציגים בכל רחבי הארץ, אשר פועלים בקביעות לצרף הורים נוספים לתוכניות הגמ"ח. הפרסומים שנעשים יחד עם פעילות הנציגים, יוצרים מתכונת יעילה וטובה, כשבכל מקום יודעים על הנציג הפעיל במקום, ופונים אליו על מנת להימנות על חברי הגמ"ח.

במקרים רבים פונים אנשים ששמעו על רעיון הגמ"ח בשלב מאוחר מידי, בשעה שעל פי תוכנית הגמ"ח כבר אין להם אפשרות להצטרף, ושומעים בצער רב שאיחרו את המועד ולא יוכלו לצרף את ילדיהם לתוכניות הגמ"ח. על הסיבה לתנאי סף זה נרחיב בפרק הבא בעז"ה. ■

אהבת חסד

תמצית ענייני גמ"ח ע"פ ספר אהבת חסד להח"ח
הרה"ג ר' אשר וסרמן שליט"א, מח"ס 'קיצור אהבת חסד'
נמסר על דעת שלא להעתיקו ללא רשותו

א) במקום שאם לא ילוה הדבר נוגע לסכנה, כגון שנצרך להלוואה כדי להינצל משודדים וכדומה - אם נמנע מלהיטיב עמו, עובר גם על הלאו - "לא תעמד על דם רעך".

ב) ויותר מזה, הלאו "לא תעמד" כולל גם אופן שיכול לבוא איזה הפסד לחבירו, והוא יכול להועיל ומתעצל.

(פתיחה לאהבת חסד)

אוי לספינה שאבד קברניטה

יחד עם כל בית ישראל נעטפנו באבל כבד וביגון קודר בהסתלקותו של רבנו הגדול עמוד החסד וההוראה אשר שפט את ישראל והעמיד ההוראה בדור האחרון, גאון עוזנו ורוח אפנו, פוסק הדור והדרו, הגאון האדיר אשר כשבעים שנה האיר לכל ישראל באור תורתו ויראתו, אביהן רבן ומאורן של ישראל אשר נשען עליו והלך לאור פסקיו הבהירים בכל מקצועות התורה, ואשר נשא על לוח ליבו הטהור את מכאובי הדור ותחלואיו ומסר את נפשו לעמוד בפרץ ולגדור גדר בכל ענייני הכלל והפרט

ואשר האציל מרוח קדשו ותורתו בהעמדת הגמ"ח המרכזי על תילו באופן המהודר והנקי בכל מיני נקיות, ובהוראותיו והנחיותיו המאירות היה כמגדלור לנושאים בעול הגמ"ח

**מין רבנו הגדול עמוד החסד וההוראה
הגאון החסיד קדוש ד'**

רבי ניסים קרליץ זצוקללה"ה

חבר מועצת גדולי התורה

גאב"ד בני ברק, ראש כולל חזו"א, בעל "חוט שני"

תורה תורה חגרי שק הי חסיד הי עני
מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום

**העושה חסד יקבל חסד,
וככל מה שירבה לעשות
כך ירבה לקבל**

(מסילת ישרים פרק י"ט)

מעשי חסד

סיפורי חסד ואהבת הבריות

עמוד החסד וההוראה אחר מיטתו של מרן הגר"נ קרליץ זללה"ה

שהתנהל בנושא גט סבוך, סיפר מגיד המישרים הג"ר שלמה לוונשטיין שליט"א, שנכח בביתו של רבי ניסים ושמע צעקות רמות בוקעות מחדרו על ידי אחת המשפחות. אמנם רבי ניסים ומשפחתו היו רגילים לשמוע צעקות מפי בעלי דין, אבל צעקות אלו היו חריגות בעוצמתן. הוא ניסה לשלוח את בנו של רבי ניסים לבדוק איך אפשר להרגיע את הנוכחים, אבל רבי ניסים סימן לו לצאת ולהניח להם. לאחר כמה ימים חזר שוב המקרה על עצמו, ושוב לא נתן רבי ניסים להשתיק אותם. בפעם השלישית נסע רבי שלמה אל הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א וביקש ממנו לסייע לרבי ניסים. אמר לו הרב סילמן: 'אם אני אבוא לשם בוודאי תוך כמה דקות הם יהיו בחוץ, אבל רבי ניסים עוסק כעת ב"עגונות", הוא רוצה לסייע לבעל להשתחרר מכבלי עגונותו, משום שבזמן הזה לאחר "חרם דרבנו גרשום" אין אפשרות לקחת אשה נוספת, ולכן הוא מוכן לקבל על עצמו את כל הצעקות ובלבד שלבסוף יהיה גט'. ואכן כך היה, ולאחר ימים ספורים הסתיים הסיפור וניתן גט בהסכמת שני הצדדים.

היחס המכבד שקיבל כל פונה היה נדיר. כל אחד שעלה לביתו הצנוע ברחוב רבי מאיר 6 שבבני ברק, יכול להעיד מכלי ראשון איך דלתו היתה פתוחה לכל יהודי. ועד שנאלץ להפסיק לקבל קהל, היה כל פונה מתקבל בסבר פנים יפות. דלת ההזזה הישנה היתה נסגרת מפני הקהל שעמד בחוץ, והיה ניתן לו לשבת ביחידות מול עיניו הטובות של רבי ניסים, שהיה שומע את הדברים עד הסוף, ומכריע במילים ספורות את הכרעתו הברורה.

אשה מרת נפש התפרצה בליל שבת לביתו של רבי ניסים על שחייב אותה בדין. החלה לצעוק ולהפוך דברים... רבי ניסים נותר שלו. לאחר שנרגעה במקצת שאל אותה אם היא אכלה סעודת שבת. השיבה האשה בשלילה. ביקש רבי ניסים שיגישו לפניו כוס לקידוש, קידשה ונתנו לפניו סעודת שבת כיד המלך. אכלה ושבעה, וחזרה לביתה בשקט. לאחר שהלכה הסביר רבי ניסים לבני ביתו כי הוא הבין שהיא צועקת כי ביתה ריק ---

כלל ישראל מאז ומעולם הונהג על ידי מנהיגים שנבחרו על ידי בורא העולם, משום שליבם היה פתוח כאולם לכלל ולפרט. משה רבינו שנתן עיניו וליבו להיות מיצר על צערם של ישראל, נבחר לאחר שדאג לאותו טלה צעיר שחיפש מים בציימאון. גם דוד המלך נבחר ממכלאות הצאן. ובדורנו היה לנו עד למוצאי שמחת תורה, דמות ענקים שליבה היה פתוח לכל יהודי, מנער ועד זקן טף ונשים, מצוקי ושבורי לב. ועתה הורם הנזר והוסרה העטרה, הלך מעמנו רבי ניסים זצ"ל ונטל עמו כל חמודות שבעולם. ■

יחד עם כלל ישראל עטופי היגון, על הסתלקותו של פוסק הדור מרן הגאון הגדול רבי ניסים קרליץ זצ"ל, קבע לעצמו אבל יחיד הגמ"ח המרכזי, אשר יסודותיו הונחו בביתו של מרן זצ"ל, והוא היה הראש והראשון להעמדת תוכניות הגמ"ח באופן המהודר ביותר, ללא חששות של ריבית כלל.

מרן זצ"ל היווה בעצמו דמות של אדם השלם בשלושת עמודי העולם, תורה, עבודה וגמילות חסדים. במסגרת זו העוסקת בהאדרת עולם החסד, נביא מעט מזעיר מהליכותיו בקודש.

החסד הגדול ביותר שנטה מרן זצ"ל לדור כולו התבטא בבית הדין שהקים לפני עשרות בשנים, כשכל מטרתו היא להרבות שלום בין אדם לחבירו, והעמדת הדת על תילה.

בית הדין הוקם בתוך ביתו הקטן שכלל באותו הזמן חדר אחד בלבד, בו ישנו ילדיו, ויחד עמם התנהלו דיוני בית הדין. לאורך כל השנים הקפיד רבי ניסים זצ"ל לא לקחת פרוטה לכיסו מבית הדין, ולמרות זאת לא חס על זמנו היקר והקדיש שעות רבות עד למיצוי הדין וביורור הפרטים עד תומם. כך גם היו רואים אותו מפעם לפעם, יוצא בעצמו אל בתים שונים כדי לראות בעיניו האם הצדק עם שכן זה, או דוקא עם שכן אחר.

באחד הימים ישבו בחדרו בעלי דין במשך שלוש שעות שבהם שטחו את טענותיהם. כשיצאו

אמר רבי ניסים לאחד מבניו: 'ראית

איך שניהם יצאו מרוצים מפסק

הדין למרות שאחד מהם הפסיד?

דע לך, שכבר לאחר רבע שעה

מתחילת הדיון, הבנתי את

הטענות של שניהם וידעתי

עם מי הצדק, אבל

המשכתי לשמוע אותם

במשך זמן רב כל כך כדי

שגם המפסיד ירגיש

שהוא הספיק

לשטוח את כל

טענותיו'.

על דיון

אחר

